

Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет
Гуманітарно-економічний факультет
Кафедра педагогіки вищої школи, управління навчальним закладом та
методики викладання суспільствознавчих дисциплін

Затверджено
Вченою радою БДПУ
Протокол № 11
« 30 » березня 2017 р.
Голова вченої ради, ректор

_____ І. Т. Богданов

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
з дисципліни
«Педагогіка»

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: 073 Менеджмент (Управління навчальним закладом)

Бердянськ, 2017 р.

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Зміст програми.....	5
3. Критерії оцінювання.....	11
4. Список рекомендованої літератури.....	12

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета комплексного іспиту за фахом підготовки для вступу на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістр: з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання на освітньо-кваліфікаційному рівні (ступені) бакалавра та освітньо-кваліфікаційному рівні спеціаліст з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору абітурієнтів на навчання за освітнім ступенем магістр спеціальності 073 Менеджмент (Управління навчальним закладом).

Формування змісту підготовки педагогічних кадрів шляхом навчання у магістратурі повинне відповідати вимогам до керівника освітнього закладу. Загальні вимоги визначаються завданнями, що стоять перед освітою, зміною парадигми, коли замість ідеологізованого мислення виникає необхідність розвивати гуманістичне, прагматичне мислення. Дана програма розроблена на основі Навчальної програми дисципліни для вищих навчальних закладів освіти (проект) та узгоджена з Програмою для загальноосвітніх навчальних закладів, і відображає питання теорії та практики управлінської діяльності, технології здійснення таких функцій, як: педагогічний аналіз усіх параметрів навчально-виховного процесу (аналіз підсумків навчального року (півріччя), аналіз якості викладання, аналіз ресурсного забезпечення освітнього процесу й ін.); планування, організація і контроль освітньої діяльності засобами сучасних інноваційних технологій в галузі навчання і виховання.

Програма складається з "Пояснювальної записки", "Переліку тем", "Переліку питань", "Тестових завдань" та необхідної літератури. Оцінювання має на меті оцінити ступінь підготовленості спеціалістів до подальшого здобуття освіти зі спеціальності "Специфічні категорії. Управління навчальним закладом" в Бердянському державному педагогічному університеті.

Форма фахового випробування

Тест – це завдання стандартної форми, виконання якого дає можливість виявити рівень сформованості знань, умінь, навичок.

Час виконання тестових завдань – 180 хвилин.

Комплексний іспит за фахом підготовки складається із 100 завдань, з яких – 95 тестів закритого типу (з альтернативними вибірковими відповідями в 4-х варіантах) та 5 тестів відкритого типу (самостійна відповідь на питання, на утворення логічних пар, на визначення термінологічних понять, написання міні-творів, есе та інших форм творчої роботи).

Приклад тестового завдання

1. Державне управління освітою – це:

- А) управління освітою з боку Міністерства освіти і науки України;
- Б) цілеспрямований організаційний та регулюючий вплив держави на стан і розвиток системи освіти, шляхом запровадження державної освітньої політики;
- В) система заходів з розробки законів та прийняття відомчих постанов з регулювання розвитку галузі освіти;
- Г) систематизоване організаційне виконання Законів України «Про освіту».

95. Охарактеризуйте основні положення Болонського процесу.**Перелік дисциплін, що виносяться на фахове вступне випробування з педагогіки**

1. Освітня політика
2. Педагогіка
3. Менеджмент в освіті
4. Управління навчальним закладом

Вимоги до відповіді абітурієнта

Під час фахового вступного випробування абітурієнт повинен показати:

- а) чітке знання означень, понять, термінів передбачених програмою;
- б) вміння точно і стисло висловити думку в усній і письмовій формі, використовувати відповідні терміни;
- в) вміння аналізувати та досліджувати найпростіші події.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ**Педагогіка****Організація післядипломної педагогічної освіти України.**

УМО НАПН України. Обласні облПБО. Перепідготовка, спеціалізація, підвищення кваліфікації, стажування, вивчення перпедосу. Науково-методичне забезпечення регіональних освітніх установ.

Характеристика міжнародних відносин вашої альма-матер.

Університети-партнери. Участь в міжнародних освітніх програмах. Умови для академічної мобільності студентів та викладачів.

Реформи та трансформації освіти в Україні.

Модернізація. Трансформація. Болонський процес – основний напрямок стратегічного реформування вищої освіти України.

Основні принципи Болонської декларації.

Болонська декларація: завдання і реалізація основних принципів. (Введення двоступеневого процесу навчання. Запровадження кредитно-модульної

системи освіти. Контроль якості навчання. Розширення мобільності персоналу і студентів. Забезпечення працевлаштування випускників. Забезпечення привабливості європейської системи освіти.)

Академічна мобільність студентів та викладачів університетів.

Поняття «академічна мобільність». Розглянути на прикладі «Положення про академічну мобільність студентів державного вищого навчального закладу». Найбільш популярні в Україні програми з обміну студентами і науковцями.

Модульно-рейтингова система обліку знань студентів.

Поняття навчального модуля та особливості організації модульно-рейтингового навчання. Принципи й умови застосування навчального рейтингу. Структура оцінювання поточної аудиторної навчальної діяльності студента. Проведення контрольних заходів з дисципліни. Шкала оцінювання: національна та ECTS.

Компетентність, компетенції та професіограма фахівця.

Поняття «компетентність», «компетенція». Чотири основні компоненти в структурі компетентності за Дж. Равеном: когнітивний, афективний, вольовий, навички (досвід). Професіограма та її складові. Підходи до змісту та структури професіограми фахівця. Вимоги до професіограми фахівця.

Основні засади студентського самоврядування.

Забезпечення і захист прав студентів. Створення необхідних умов навчання, проживання, відпочинку студентів. Співробітництво зі студентами університетів-партнерів. Допомога працевлаштування випускників.

Педагогічні технології організації навчального процесу.

Поняття «педагогічної технології навчання». Науковці, які займалися дослідженням поняття «педагогічна технологія». Етапи розвитку педагогічної технології.

Кваліфікаційна характеристика вчителя, вихователя.

Поняття кваліфікаційна характеристика вчителя, вихователя. Посадові обов'язки вчителя (вихователя). Кваліфікаційні вимоги до категорій вчителя. Загальні вимоги до кваліфікаційних категорій та педагогічних звань вчителя. Педагогічні звання.

Організація самоосвіти вчителя.

Мета самоосвіти; основні вимоги до самоосвіти вчителя; самоосвітня діяльність; напрямки самоосвіти; методи самоосвіти; плани індивідуальної самостійної роботи; основні етапи мотивації професійного самовдосконалення вчителя; критерії оцінювання самоосвіти; форми представлення результату самоосвіти.

Наукова організація педагогічної праці.

Раціональне використання часу; створення і раціональне використання сприятливих умов праці та відпочинку; методика роботи з книгою; техніка

фіксації та оброблення інформації; методика відбору і зберігання готової інформації; поєднання різних видів діяльності.

Передовий педагогічний досвід і впровадження досягнень педагогічної науки.

Педагогічний досвід; передовий педагогічний досвід; види передового педагогічного досвіду; новаторський досвід; технологія впровадження; етапи впровадження.

Характеристика різних типів навчальних закладів системи середньої загальної освіти.

Середня загальноосвітня школа; загальноосвітня школа-інтернат; вечерня (зміна) загальноосвітня школа; спеціалізована школа (школа-інтернат); гімназія; ліцей; колегіум; спеціальна загальноосвітня (школа – інтернат); загальноосвітня санаторна школа-інтернат; школа соціальної реабілітації.

Освітня політика

Конституція України про освіту.

Ст. 53. Про право кожного громадянина України на освіту; про неперервність освіти; про обов'язковість кожного громадянина на здобуття повної загальної середньої освіти; про право на навчання рідною мовою.

Законодавство України про освіту.

Закон України «Про вищу освіту»; Закон України «Про освіту» (1996 р.), Закон України «Про загальну середню освіту» (1999 р.), Національна доктрина розвитку освіти України XXI ст.

Національна доктрина розвитку освіти «Україна XXI ст.».

Мета і пріоритети розвитку освіти; національний характер освіти; рівний доступ до якісної освіти; сучасні інформаційно-комунікаційні технології; вдосконалення навчально-виховного процесу; доступність та ефективність освіти; підготовка молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві. Здоров'я нації через освіту. Неперервність освіти. Управління освітою: нова модель управління; модернізація управління освітою.

Основні положення закону України «Про освіту» (1996 р.); «Про мови».

Ст. 2. Завдання законодавства України про освіту; ст. 3. Право громадян України на освіту; ст. 4. Державна політика в галузі освіти; ст. 5. Державний нагляд (контроль) за діяльністю навчальних закладів; ст. 6. Основні принципи освіти; ст. 10. Управління освітою; ст. 18. Умови створення навчальних закладів.

Основні положення закону України «Про вищу освіту»

Ст. 4. Право на вищу освіту; Ст. 5. Рівні та ступені вищої освіти. Відповідність рівні ВО кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій; характеристика освітньо-професійних ступенів; Ст. 6. Атестація здобувачів вищої освіти; Ст. 7. Документи про вищу освіту (наукові ступені); Ст. 10. Стандарти вищої освіти; Стаття 11. Система вищої освіти; Стаття 12. Управління у сфері вищої освіти; Стаття 13. Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, інших органів, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади.

Функції Міністерства освіти і науки України

МОН – центральний орган виконавчої влади, підзвітний КМ України. Реалізація державної політики в галузі освіти. Створення умов для здобуття освіти. Визначення перспектив і пріоритетів освіти, науки, інновацій та інтелектуальної власності. Забезпечення глобалізаційних та євроінтеграційних процесів освіти та науки.

Закон України «Про загальну середню освіту» (1999 р.).

Доступність та безоплатність ЗСО. Забезпечення нормативно-правової бази функціонування ЗСО. Забезпечення нормальних умов ЗСО. Визначення структури та змісту ЗСО. Визначення органів управління ЗСО. Визначення прав та обов'язків учасників системи ЗСО.

Основні риси освіти XXI ст.

Глобалізація. Інтернаціоналізація. Демократизація. Доступність. Суспільство знань. Третинна освіта. Он-лайн-освіта.

Забезпечення доступності освіти в Україні.

Ст. 53 Конституції України. Доступ. Допуск. Доступність.

Доступність як дидактичний принцип. Доступність як гарантія забезпечення права на освіту.

Управління навчальним закладом

Задачі та функції школознавства.

Дослідження змісту і методів управління шкільною справою, розкриття особливостей системи керівництва школою, організації її роботи; функціональні обов'язки пед.працівників (директора, його заступників, класного керівника, педагога-організатора та ін.); планування, організація, координування, контроль, регулювання, облік, аналіз.

Положення про загальноосвітній навчальний заклад (2000 р.).

Форми власності ЗНЗ. Інституціональні атрибути ЗНЗ. Статут ЗНЗ. Профільне навчання. Якість освіти. Освітні послуги. Види ЗНЗ.

Характеристика Статуту школи (29.04.2002р.).

Характеристика зразку Статуту однієї із шкіл м. Бердянська.

Функції директора школи та його заступників.

Організація освітньої діяльності школи. Реалізація державної освітньої політики. Адміністративно-господарська діяльність. Фінансово-маркетингова діяльність. Збереження здоров'я та життя учнів. Санітарний режим. Якість освіти. Якість кадрів. Перпедос. Інновації. Контроль. Звітність.

Критерії оцінки роботи школи та вчителя.

ЗУН (компетенції). Інновації. Особистий внесок директора. Ефективність стилю. Розстановка кадрів. Підвищення кваліфікації, атестації. Методробота.

Робота батьківського комітету школи та класу.

Виборність. Забезпечення реалізації місії школи. Корпоративність. Імідж школи. Участь в стратегії розвитку школи. Створення умов освітнього процесу. Вплив на виховання учнів. Контроль діяльності адміністрації школи.

Організація роботи педагогічної ради школи.

Підвищення науко-теорет. та науко-метод. рівня вчителів. Визначення перспектив стратегії школи. Вивчення та впровадження нових псих., пед., ідей та перпедосу. Ефективність викладання основ наук. Проблеми виховної роботи.

Планування роботи школи.

Місія навчального закладу; мета планування; планування як управлінська діяльність :підходи та принципи; структура та види планування; специфіка окремих форм планування.

Проектно-сценарний підхід в управлінні.

Проектування; потенціал особистості; чітка орієнтація на досягнення мети; сценарії; підготовка та прийняття рішень в управлінні проектами; формальні та неформальні методології управління проектами: швидке переміщення кращої практики у різні процеси управління проектами

Організація внутрішкільного контролю. Його особливості.

Поняття внутрішкільного контролю. Мета проведення внутрішкільного контролю. Основні вимоги внутрішкільного контролю. Види та методи контролю.

Типові правила внутрішнього трудового розпорядку для працівників державних навчально-виховних закладів.

Загальні положення; порядок прийняття і звільнення працівників; основні правила та обов'язки працівників; основні обов'язки власника або уповноваженого ним органу; робочий час та його використання; заохочення за успіхи в роботі; стягнення за порушення трудової дисципліни.

Типове положення про атестацію педпрацівників освіти. Організація методичної роботи в школі.

Типове положення про атестацію педагогічних працівників України; організаційні заходи з підготовки і проведення атестації; порядок і терміни

проведення чергової атестації в закладах освіти. Робота над науково-методичною проблемою; методична рада, педагогічна рада, методичні об'єднання, творчі групи, психолого-педагогічні семінари.

Атестація педагогічних кадрів.

Перспективний план атестації; наказ про проведення атестації; заяви від педпрацівників; графік проведення атестації; атестаційні листи встановленого зразку; звіти педпрацівників; відкриті уроки та позакласні заходи; самозвіти; перевірка шкільної документації: засідання атестаційної комісії; підбиття підсумків атестації; наказ.

Робота класного керівника.

Класний керівник. Функції та обов'язки. Система виховної роботи; напрямки виховної роботи; форми виховної роботи; колективні творчі справи; бесіда; диспут; педагогічна діагностика; педагогічна прогностика; педагогічний консиліум; позашкільні дитячі виховні заклади; позашкільна виховна робота; позакласна виховна робота.

Матеріальне забезпечення школи та комп'ютеризація навчального процесу.

Сукупність матеріальних засобів; основні фонди; навчальне обладнання (натуральні об'єкти; зображення та відображення об'єктів; письмові описи; технічні засоби); земельні ділянки; фінансово-господарська діяльність; санітарно-гігієнічні вимоги; приміщення та обладнання навчального закладу.

Нормативно-правове забезпечення діяльності закладів освіти.

Конституція України; Закони України Про освіту; Укази Президента України; Постанови Кабінету міністрів; Накази Міністерства освіти і науки України; Листи МОН України.

Загальнопедагогічні вимоги до керівників школи.

Професійна компетентність; професійна-кваліфікаційна характеристика керівника закладу; психограма керівника.

Менеджмент в освіті

Принципи та методи управління освітою.

Принципи: державотворення, науковості, демократизації, гуманізації, цілеспрямованості, плановості, компетентності, оптимізації, об'єктивності в оцінці виконання працівниками закладу освіти своїх обов'язків, поєднання колегіальності з персональною відповідальністю. Організаційні методи: інструктаж, нормування, різні розпорядчі акти. Проведення науково-практичних конференцій педагогічних працівників, серпневих нарад учителів,

семінарів, диспутів, педагогічних читань і ін.; соціально-психологічні методи; економічні методи.

Робота райво. Робота шкільної інспекції. Інспектування загальноосвітнього закладу.

Реалізація регіональної державної освітньої політики. Розробка регіональних програм. Створення умов для ЗСО. Координація діяльності навчальних закладів. Контроль виконання законодавства про освіту та забезпечення якості освіти. Організація кадрового потенціалу. Розробка прогнозів та планів розвитку регіональної системи освіти. Форми інспектування ЗСО: вибіркоче, фронтальне, тематичне.

Система освіти України. Управління системою освіти.

Дошкільна, ЗСО, позашкільна, професійно-технічна, вища, післядипломна освіта. Аспірантура. Докторантура. Самоосвіта. Формальна та неформальна освіта.

МОН України, Управління освіти ОДА, відділи освіти рай (міськ)адміністрацій.

Функції та завдання, здобутки Національної академії педагогічних наук України.

Розробка змісту та ідей національної освіти. Розробка теорії педагогіки, дидактики, психології, освітнього менеджменту, галузі освіти. Імплементация ідей та стандартів ЄПВО. Науковий супровід реформ. Апробація підручників та посібників.

Основні підходи щодо забезпечення автономії університетів.

Вибірність керівників, адміністрації та професорсько-викладацького складу. Вирішення формату курикулуму в межах держстандарту освіти. Визначення спеціальностей підготовки в межах профілю ВНЗ. Фінансова самостійність.

Маркетингова діяльність адміністрації школи.

Визначення пріоритетів освітньої діяльності. Визначення освітніх послуг. Відбір клієнтів на отримання освітніх послуг. Демографічні, гендерні, інтелектуальні карти регіону. Іміджеві стратегії. Перфоманс акції. Підвищення науко-теорет. та науко-метод. рівня вчителів. Визначення перспектив стратегії школи. Вивчення та впровадження нових псих., пед., ідей та перпедосу. Ефективність викладання основ наук. Проблеми виховної роботи.

Підвищення науко-теорет. та науко-метод. рівня вчителів. Визначення перспектив стратегії школи. Вивчення та впровадження нових псих., пед., ідей та перпедосу. Ефективність викладання основ наук. Проблеми виховної роботи.

Менеджмент в освіті. Менеджмент

Історія і предмет наукового менеджменту; методи управління в освітньому менеджменті; управлінські здібності; вимоги менеджменту до шкільного освітнього середовища.

Ваші прогнози стосовно подальшого розвитку вищої освіти України.
Виклад авторського бачення перспектив.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТІВ

Час виконання тестових завдань – 180 хвилин.

Екзаменаційний тест складається із 100 завдань, з яких – 95 тестів закритого типу (з альтернативними вибірковими відповідями в 4-х варіантах) та 5 тестів відкритого типу (самостійна відповідь на питання, на утворення логічних пар, на визначення термінологічних понять, написання міні-творів, есе та інших форм творчої роботи).

Від 1-го до 95-го завдання за кожен правильну відповідь нараховується 0,8 бала.

Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання	Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання
0	100,0	48	138,4
1	100,8	49	139,2
2	101,6	50	140,0
3	102,4	51	140,8
4	103,2	52	141,6
5	104,0	53	142,4
6	104,8	54	143,2
7	105,6	55	144,0
8	106,4	56	144,8
9	107,2	57	145,6
10	108,0	58	146,4
11	108,8	59	147,2
12	109,6	60	148,0
13	110,4	61	148,8
14	111,2	62	149,6
15	112,0	63	150,4
16	112,8	64	151,2
17	113,6	65	152,0
18	114,4	66	152,8
19	115,2	67	153,6
20	116,0	68	154,4
21	116,8	69	155,2
22	117,6	70	156,0
23	118,4	71	156,8
24	119,2	72	157,6
25	120,0	73	158,4

26	120,8	74	159,2
27	121,6	75	160,0
28	122,4	76	160,8
29	123,2	77	161,6
30	124,0	78	162,4
31	124,8	79	163,2
32	125,6	80	164,0
33	126,4	81	164,8
34	127,2	82	165,6
35	128,0	83	166,4
36	128,8	84	167,2
37	129,6	85	168,0
38	130,4	86	168,8
39	131,2	87	169,6
40	132,0	88	170,4
41	132,8	89	171,2
42	133,6	90	172,0
43	134,4	91	172,8
44	135,2	92	173,6
45	136,0	93	174,4
46	136,8	94	175,2
47	137,6	95	176,0

Від 96-го до 100-го завдання за кожну відповідь нараховується від 0 до 4,8 бала в залежності від повноти відповіді.

3,7 - 4,8 балів - завдання виконано повністю, відповідь обґрунтовано, висновки та пропозиції аргументовано і оформлено належним чином.

2,5 – 3,6 балів - завдання виконано повністю, але допущено незначні неточності у тлумаченні чи оформленні; або при належному оформленні завдання виконано не менш ніж на 80%.

1,3 – 2,4 балів - завдання виконано менш ніж на 60%, за умови належного оформлення; або не менш ніж на 80% якщо допущені незначні помилки у тлумаченні чи оформленні.

0 – 1,2 балів - завдання виконано менш ніж на 40%, без належного оформлення, зі значними помилками у розрахунках або оформленні.

Отже, за 5 тестів відкритого типу вступник може набрати від 0 до 24 балів.

Остаточна конкурсна оцінка (**КО**) за 200-бальною шкалою (від 100 до 200) формується за формулою:

$$\mathbf{КО = 3Т + ВТ,}$$

де **3Т** – бали за виконання тестів закритого типу (див. таблицю); **ВТ** – бали за виконання тестів відкритого типу (від 96-го до 100-го).

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вища освіта в Україні: навч. посіб. / В.Г. Кремень, С.М. Ніколаєнко, М.Ф. Степко та ін. – К.: Знання, 2005.-327 с.
2. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Основи педагогіки і психології вищої школи в Україні. – К., 1995.-168 с.
3. Григораш В.В., Кас'янова О.М. Управління навчальним закладом. Харків, 2003р.
4. Дьяченко М.И., Кандыбович Л.А. Психология высшей школы. – Мн.: БГУ, 1981. -383 с.
5. Козаков В. А. Психология діяльності та навчальний менеджмент. Ч. 1. Психология суб'єкта діяльності: Підручник – К.: КНЕУ, 1999. – 244с.
6. Крижко В.В. Антологія аксіологічної парадигми освіти. Навч. посібник. – К.: Освіта України, 2005. – 440 с.
7. Крижко В.В. Теорія та практика менеджменту в освіті. Навч. посібник. Вид. 2-ге допрацьоване. – К.: Освіта України, 2005. – 256 с.: мал..
8. Лозниця В. С. Психология і педагогіка: основні положення: Навч. посібник. – К.: «Екс-об», 1999. – 304 с.
9. Лозова В. /., Москаленко П. Г., Троцько Г. В. Педагогіка. Розділ «Дидактика»: Навч.-метод. посібник для викладачів, аспірантів, студентів пед. ін-тів, учителів шкіл. – К.: ІСДОУ, 1993. – 140 с.
10. Смиронов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности.- М.: Аспект Пресс, 1995.- 324 с.
11. Ніколаєнко С.М. Вища освіта – джерело соціально-економічного і культурного розвитку суспільства. – К.: Знання, 2005. – 319 с.
12. Ніколаєнко С.М. Стратегія розвитку освіти України: початок ХХІ століття. – К.: Знання, 2006. – 253 с.
13. Немов Р. С. Психология: Учеб. для студентов высш. пед. учеб. заведений. – Кн. 1–3. – М.: Просвещение: Владос, 1994–1998.
14. Павлютенков Є.М., Крижко В.В. Основи управління школою. Харків, 2006
15. Педагогічна майстерність: Підручник /1. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. – К.: Вища шк., 1997. –349с.
16. Педагогика и психология высшей школы (Отв. Ред. С.И. Самыгин.- Ростов-на –Дону: Феникс, 1998.- 544с.
17. Подласый Й. П. Педагогика. Новый курс: Учеб. для студентов пед. вузов: В 2 кн. – М.: Гуманит. издат. центр ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1: Общие основы. Процесс обучения. – 576 с. – Кн. 2: Процессе воспитания. – 256 с.

18. Практическая психология образования: Учеб. для студентов высш. й сред. спец. учеб. заведений / Под ред. Й. В. Дубровиной. – М.: ТЦ Сфера, 1997. – 528с.
19. Реан А. А., Коломинский Я. Л. Социальная педагогическая психология. – СПб.: Питер, 1999. – 416с.
20. Харламов Я Ф. Педагогика: Учеб. пособие. – 4-е изд., перераб. й доп. – М.: Гардарики, 1999. – 519 с.
21. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом. К, 2006.

Довідкова

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376с.
2. Коджаспирова Г. М, Коджаспиров А. Ю. Педагогический словарь: Для студентов высш. й сред. пед. учеб. заведений. – М.: Академия, 2000. – 176с.
3. Психологический словарь / В. В. Давыдов й др. (ред.). – М.: Педагогика-пресс., 1996. – 440 с.
4. Психологический справочник учителя / Под ред. Л. М. Фрийдмана. – М.: Просвещение, 1991. – 288 с.
5. Психология: Слов. / Под общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. – М.: Политиздат, 1990. – 494 с.
6. Психолого-педагогический словарь: Для учителей й руководителей общеобразоват. учреждений / Авт.-сост. В. А. Мижериков. – Ростов н/Д: Феникс, 1998. – 540 с,
7. Балаев А. А. Активные методы обучения. – М.: Профиздат, 1986. – 95с.
8. Белкин А. С. Основы возрастной педагогики: Учеб. пособие для пед. учеб. заведений – М.: Академия, 2000. – 192 с.
9. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии. – М.: Педагогика, 1989. – 192 с.
10. Всегда ли прав учитель? / В. Й. Лещинский, С. С. Кузнецова, С. В. Кульневич. – М.: Педагогика, 1990. – 159 с.
11. Давыдов Н. А., Бойченко Н. А. Как быстро научиться интересно и эффективно обучать специалистов: Элементы педагогического менеджмента в процессе обучения специалистов. – Симферополь: Таврия, 1992.
12. Лещинский В. М, Кульневич С. В. Учимся управлять собой й детьми: Пед. практикум. – М.: Просвещение: Владос, 1995. – 240 с.
13. Новые педагогические й информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студентов пед. вузов / Под ред. Е. С. Полат. – М.: Академия. – 272 с. 2001 г.
14. Смолкий А. М. Методы активного обучения: Научно-метод. посо-

бие. –М.: Высш. шк., 1991. – 176 с.